

НЕЗАКОНИТ АНЕКС УГОВОРА О РАДУ

Незаконит је анекс уговора о раду којим послодавац предвиђа уговорну казну у случајевима непоштовања дужине отказног рока у случају отказа од стране запосленог и у случајевима повреде обавеза чувања пословне тајне и обавезе конкуренције.

Из образложења:

"Према утврђеном чињеничном стању, тужила је засновала радни однос са туженим на пословима комерцијалисте на основу уговора о раду од 12.2.2016. године. Тужени је 1. марта 2017. године донео нови Правилник о раду. Тужили је 16.10.2017. године тужени понудио закључење анекса уговора о раду дајући јој понуду и анекс који је она примила али у остављеном року није потписала. У понуди је наведено да се ради усклађивања са новим Правилником о раду и Правилником о организацији и систематизацији послова тужили нуди закључење анекса уговора о раду на пословима комерцијалисте на терену са предвиђеном клаузулом о обавези чувања пословне тајне и забрани конкуренције и обавезама запосленог у вези са једностраним отказом уговора о раду. Наведено је да уколико се запослени у остављеном року не изјасни о понуди односно не потпише анекс уговора о раду, да послодавац може отказати уговор о раду. Тужила није потписала анекс јер је садржао одредбе о уговорној казни од 40.000,00 динара у случају непоштовања отказног рока и од по 1.000.000,00 динара у случају повреде обавезе чувања пословне тајне и повреде забране конкуренције. Тужени је 3.11.2017. године донео решење о отказу уговора о раду на основу члана 179. став 5. тачка 2. у вези са чланом 171. став 1. тач. 1-5. Закона о раду због одбијања закључења анекса уговора о раду.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да је тужени поштовао процедуру измене уговора о раду и због непотписивања анекса уговора о раду закључио да је решење о отказу уговора о раду законито.

Становиште нижестепених судава није правилно.

Чланом 171. Закона о раду ("Службени гласник РС" број 75/14) прописана је измена уговорених услова рада и то ради премештаја на други одговарајући посао због потреба процеса и организације рада; ради премештаја у друго место рада код истог послодавца у складу са чланом 173. овог закона; ради упућивања на рад на одговарајући посао код другог послодавца у складу са чланом 174. овог закона; ако је запосленом који је вишак обезбедио остваривање права из члана 155. став 1. тачка 5. овог закона; ради промене елемената за утврђивање основне зараде, радног учинка, накнаде зараде, увећане зараде и других примања запосленог који су садржани у уговору о раду у складу са чланом 33. став 1. тачка 11. овог закона; у другим случајевима утврђеним законом, општим актом и уговором о раду. По члану 172. уз анекс уговора о раду послодавац је дужан да запосленом достави писмено обавештење које садржи разлоге за понуђени анекс уговора, рок у коме запослени треба да се изјасни који не може бити краћи од осам радних дана и правне последице које могу да настану непотписивањем анекса уговора (члан 172. став 1. цитираног закона).

У овом случају, тужили је достављен анекс уговора о раду који је усклађен са Правилником о раду туженог којим је измењен назив радног места и опис послова, а поред тога прописан раскид уговора и отказни рок којим је предвиђено да свака уговорна страна може отказати уговор под условима и у случајевима предвиђеним законом, да је запослени дужан да у случају отказивања уговора о раду отказ уговора о раду достави послодавцу у писаном облику 30 дана пре дана који је запослени навео

као дан престанка радног односа отказни рок и да ће у случају неиспуњења ове обавезе бити у обавези да послодавцу на име уговорне казне исплати 40.000,00 динара. Уговорна казна прописана је и у ситуацијама повреде обавеза чувања пословне тајне и обавезе конкуренције у висини од 1.000.000,00 динара.

Имајући у виду да уговор о раду мора садржати тачно одређене елементе који су прописани Законом о раду, да је садржина анекса уговора о раду такође прописана у закону, те да послодавац нема аутономно право да сам мења односно додаје нове одредбе и санкције у односу на запосленог које се разликују од оног што је прописано законом, то није правилан закључак нижестепених судова да је наведени анекс законит. Уговорна казна је институт облигационог права који се примењује на однос поверилац – дужник и таквој одредби нема места у уговору о раду односно његовом анексу. Имајући у виду да је тужени анексом прописао незаконите одредбе, то је тужиља правилно одбила његово потписивање. Непотписивање анекса уговора о раду и његово оспоравање може се учинити у парници ради поништаја решења о отказу (члан 172. Закона о раду). Због тога су нижестепене пресуде преиначене и утврђено да је решење о отказу уговора о раду незаконито јер је донето на основу незаконитог анекса".

(Сентенца из пресуде Врховног касационог суда Рев2 2350/2019 од 11.3.2020. године, утврђена на седници Грађанског одељења од 3.7.2020. године)